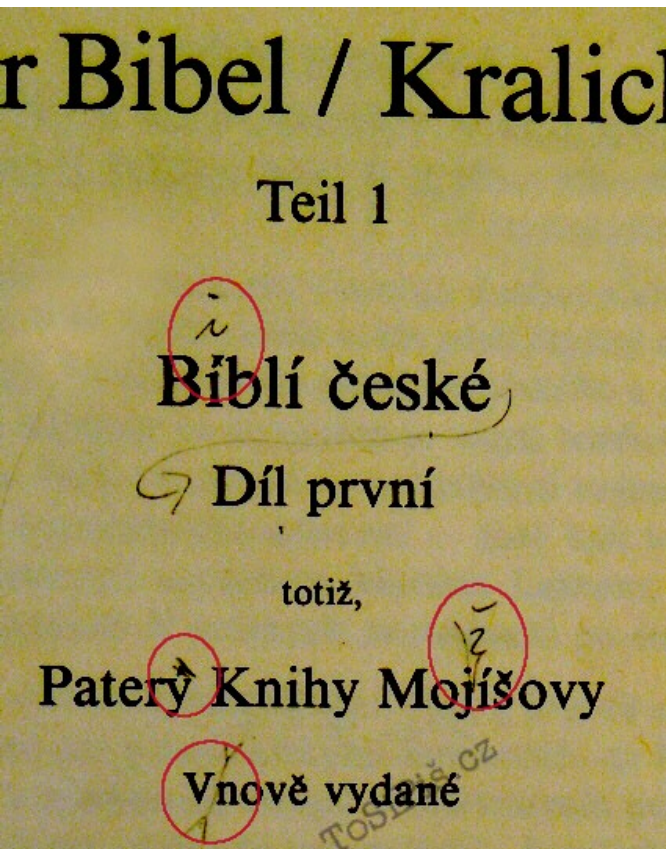

Editor, redaktor a ti druzí

Proč má smysl investovat do redakční práce?

„Vyňal z kapsy kramli, Jarka rovněž a zabořili jejich ostré špičky do spárů mezi kameny. (Kamen se nalézal poblíž.)“

OPRAŠKI SČESKÍ HISTORJE JAK PRACUĚ LETOPIČETNÍ OTŠĚLENÍ

Cíle redakční práce

- Odstranění obsahových, formálních a jazykových chyb
- Vylepšení výsledné podoby díla

Vymezení rolí (a jejich prolínání)

- **Editor** je redaktor odpovědný za výslednou podobu díla. Upravuje ho do konečné podoby a kontroluje účelnost jednotlivých informací pro celek.
- **Redaktor** upravuje text do lépe čitelné formy. Opraví kostrbaté formulace, špatný slovosled, nevhodně nebo příliš často použitá slova. Hlídá soudržnost textu.
- **Korektor** opravuje chyby (překlepy, „i/y“, chybějící čárky či tečky, ... někdy i typografické záležitosti: krátké dělítko na dlouhou pomlčku, špatné uvozovky).
- **Grafik** navrhuje jak bude kniha vypadat (formát, vazba, obálka, návrh sazby,...).
- **Sazeč** uvede grafikův návrh do praxe.

Redakce

- zpracování textu pro tisk (úprava rukopisu, příprava různých verzí téhož textu)
- synonymum pro slovo **redigování** (úprava textu určeného ke zveřejnění; vykonávání funkce redaktora)
- řízení obsahové a věcné náplně knih, časopisů, novin, brožur a hromadných sdělovacích prostředků
- kolektiv pracovníků provádějící redakční práce
- prostory, kde pracují redaktoři

Fáze redakční práce

- Ediční plán – nabídka, zadání, výběr, tvorba rukopisu
- Odevzdání rukopisu, redigování
- Posouzení v rámci redakce – interní posouzení
- Lektorské řízení – externí posouzení
 - Přijetí/nepřijetí textů redakcí na základě posudků
- Technická redakce, překlady
- Korektura – jazyková, stylistická úprava
 - autorská korektura – doplnění
 - tvorba doprovodných textů (rejstříky, slovníčky, seznamy, atd.)
 - finalizace obrazové přílohy
- Sazba – grafická úprava rukopisu, layout, obálka
 - Autorská korektura sazby, náhledy
 - Redakční korektura sazby
 - Kontrola zanesení korektur
 - Kontrola zalomení sazby
- Tisk

Redakce odborného periodika

- Odpovědný redaktor
- Výkonný redaktor
- Redakční rada
 - tvořena odborníky z různých institucí, kteří svými znalostmi zaručují odbornou kvalitu vydávaných textů
 - provádí věcnou i formální kontrolu přijatých rukopisů
- Recenzní řízení
- Technická redakce, překlady, korektury, grafika

Redaktor

- Odpovědný redaktor
 - zodpovídá za jazykovou a obsahovou náplň knih
- Výkonný redaktor
 - organizuje a dohlíží na jednotlivé etapy redakční práce
 - komunikuje s autory (koncepte, rozsah, struktura díla)
 - domlouvá termíny, předává pokyny
 - zajišťuje obrazové materiály a řeší autorská práva k nim
 - dohlíží na grafickou podobu rukopisu, obálku, kontroluje sazbu
 - zajišťuje administrativní úkony (honoráře, odměny, smlouvy, licence)

Redaktor

- projde první verzi odevzdaného rukopisu, případně vrátí k dopracování
 - kontrola náležitostí a úplnosti podkladů, rozsah (NS)
 - dodržení pokynů, kvality obrazové přílohy, technické parametry
 - anotace, abstrakt, resumé, klíčová slova
 - upravení formální stránky textu (mezera x mezerník)
 - oprava patrných gramatických chyb
 - vyznačení stylistických chyb
 - vět nedávajících smysl, tvrzení, která si odporují
 - návrh logičtějších formulací (srozumitelnost)
 - projít nepřesnosti ve jménech, sjednotit jejich psaní
 - označit chybějící citace
 - přizpůsobit poznámkový aparát citačnímu úzu

Redaktor

- úkolem redaktora je
 - přispívat k odstranění problémů, které by mohly ztížit porozumění čtenářům
 - upozornit na ně autora (stylistika, věcná správnost)
 - ověřit správné psaní jmen, dat, jejich sjednocení apod.
- úkolem redaktora není
 - dopracovávat text
 - doplňovat chybějící citace
 - přepracovávat poznámkový aparát dle citačního úzu
 - vytvářet tabulky, seznamy, slovníčky, rejstříky, grafy
 - zajišťovat obrazový doprovod
- by neměl text přepisovat a vylepšovat, měl by respektovat autorskou licenci (autorský záměr)

Odborný text

- Redaktor
 - není oprávněn vést s autorem polemiku o koncepci jeho díla
 - naopak musí upozornit na nesrovnalosti, disproporce, terminologické odchylky
 - musí pečlivě ověřovat psaní jmen, termínů, dat a jiných údajů (názvy institucí, čísla zákonů apod.)
 - konzultuje věcné i formální úpravy (vyznačování, členění textu, zvýrazňování, kurzívy apod.), které mohou být záměrem autora
 - nekonzultuje a rovnou opraví očividné chyby pravopisné, gramatické, stylistické
 - všímá si přehlednosti a strukturovanosti textu, zda logicky navazuje, neobsahuje duplicitní informace
- Pozor odpovědný redaktor či editor naopak odpovídá za soulad textu s koncepcí celku

Layout a typografie

- Layout: grafické rozvržení tiskové nebo elektronické stránky, případně i jiné plochy, které zahrnuje:
 - formát stránky a tiskové zrcadlo,
 - rozvržení textu, obrázků a prázdných ploch,
 - typ, velikost a barvy písma,
 - záhlaví a nadpisy,
 - další grafické prvky (logo, linky atd.),
 - výběr barev, motivů pozadí, apod.
- Typografie: umělecko-technický obor, který se zabývá tiskovým písmem
 - nauka o písmu, jeho zákonitostech a správném použití
 - soubor typografických pravidel
 - jejich dodržováním při sazbě učiníme tištěný text lehce a příjemně čitelným

Korektury

- Autorské

X

- Redakční

- Před sazbou

X

- Po sazbě

Korektury tištěné – korekturní znaménka

Pro jedno písmeno/znak:

v nouzi si lze „vymyslet“ i další:

Pro výměnu několika následujících písmen:

Pro výměnu delšího úseku:

Pro výměnu textu ve více řádcích:

Pro vsunutí textu:

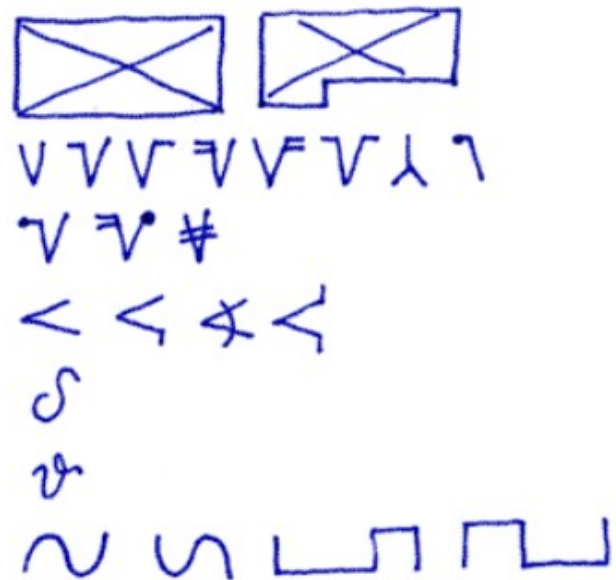
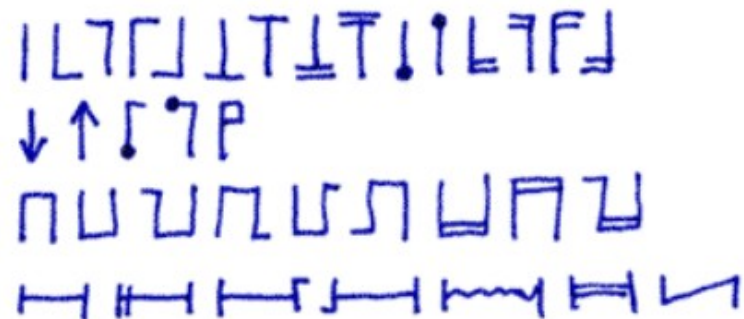
také zde i jinde lze „vymyslet“ nouzové další:

Pro vsunutí řádku, odstavce atp.:

Vypustit chybná písmena, slova, řádky:

pro tento typ opravy se často používá staré znaménko:

Změnit pořadí sousedních písmen, slov:

Přesunout z jednoho řádku do druhého:

Přesun celých řádků nebo odstavce:

Posun sazby k označené zarážce:

Zvětšit mezeru mezi slovy/řádky:

Zmenšit mezeru mezi slovy/řádky:

Udělat mezeru mezi slovy/řádky:

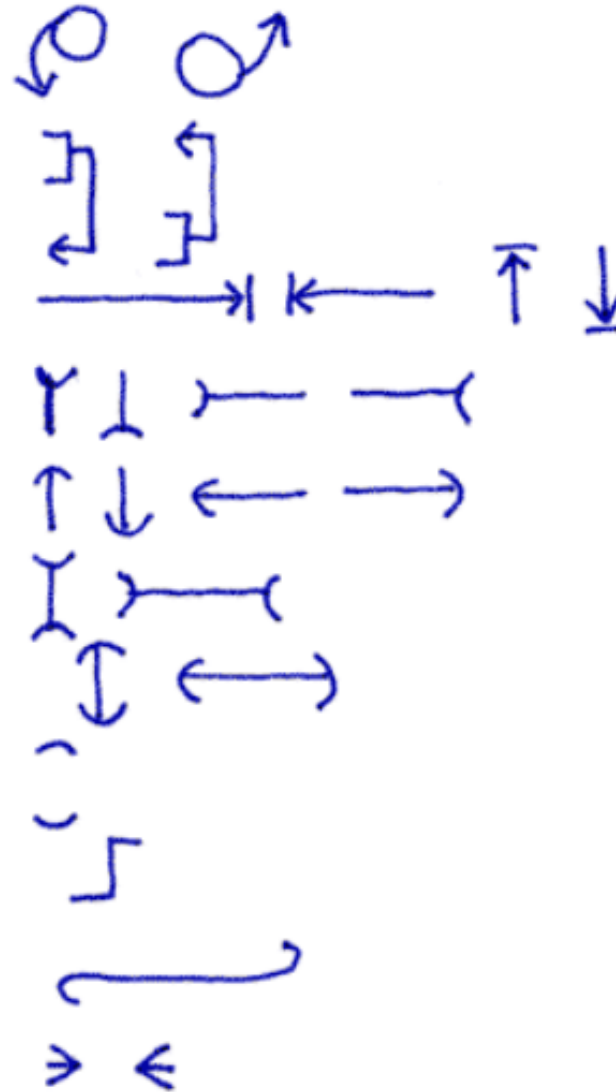
Zrušit mezeru mezi slovy/řádky:

Zrušit mezeru mezi slovy:

Udělat odstavec:

Zrušit odstavec:

Řádek na střed:

Značky pro změnu řezu písma:

kurzíva

polotučně

prostrkaně

polotučná kurzíva

KAPITÁLKY

zrušit prostrkání

jinak (komentář se vepíše)

Vyrovnat okraje sazby:

Vyrovnat účaří písma:

Prodloužit linku:

Zkrátit (zrušit) linku:

Ve tři hodiny máno zařinčel telefon na psádkovém velitelství: »Tady plukovník Hampl z generálního štábu. Pošlete ke mně *ihned* dva muže vojenské policie; a vzkazte *pro* podplukovníka Vrzala, no *ovšem* že z informačního oddělení, *člověče*, *po tom vám nic není*, aby ke mně *hdne* přišel. *Ano*, teď v noci. *Ano*, ať si vezme auto. *Tak honem*, hergot!« A dost. ③ ② ①

Za hodinu byl podplukovník Vrzal na to bylo místě; až bůhví kde ve čtvrti. Přivítal ho starší a hrozně ustaraný pán v civilu, to jest jenom v košili a kalhotech. »Podplukovníku, mně se stala sakramentská věc. Sedni si, kamaráde. Zatracená věc mizerná svinská pitomá neřádná. Potvora jedna, zlořečená. Tak si to představ: Předevčírem mně dá šéf generálního štábu jeden spis ① a povídá: Hample, zpracuj to doma; čím míň lidí o tom ví, tím líp – v kanceláři ani muk; tak ~~prece vůbec~~ marš, máš dovolenou, a sed' na tom doma, ale pozor! No dobrá.« »Jaký to byl spis?« ptal se podplukovník Vrzal.

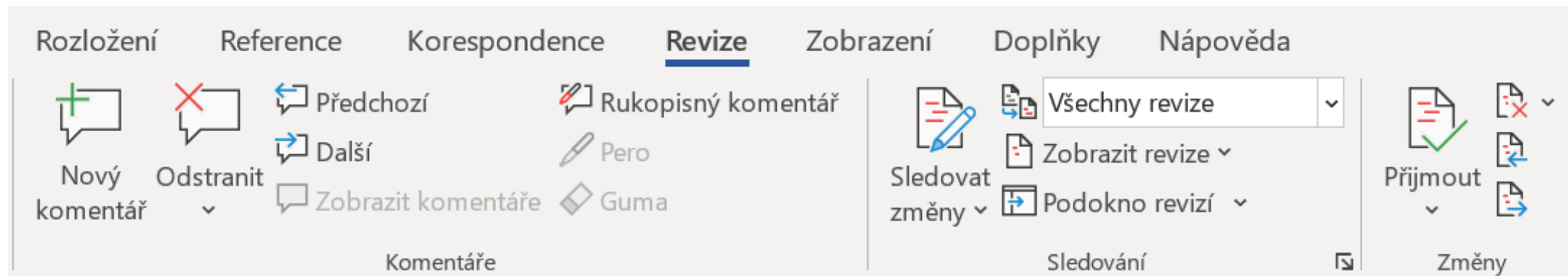
Plukovník Hampl okamžik váhal. »No,« řekl, »ať to teda víš:»

bylo to z oddělení C.«

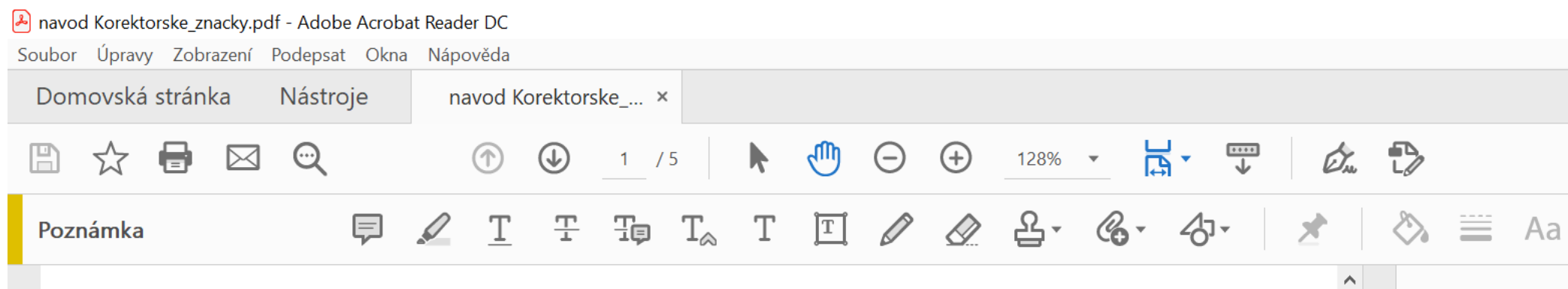
(K. Čapek: Ukradený spis 139/VII, odd. C)

L n L os
I i s
S ↑
□ kurziva
① ② ③
V vilové
Pod-
J S
obyč. C
D
H H S
S ⊗
+ 1/2 r.

Korektury před sazbou – textový editor

Korektury po sazbě - pdf

- <http://www.jaknakorektury.cz/jak-na-korektury-v-pdf-v8-1/>

Zdroje a k dalšímu užití

- <https://www.researchwriter.cz/2012/03/30/korektura-cestiny-jsou-mozne-opravy-chyb-bez-chyb-mejte-rozumna-ocekavani/>
- <https://vedavyzkum.cz/ze-zahranici/ze-zahranici/jaka-je-role-editora-v-otevrenem-recenznim-rizeni-a-proc-je-hodnotitelu-malo>
- Milan Pokorný, Dana Pokorná: **Redakční práce: *Jak připravit text k publikování.*** Grada 2011.
- <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11685027707-kultura/218411058240016/obsah/615347-nejkrasnejsi-ceske-knihy>